

Multilingüisme autocentrat: una estratègia que obre portes

● **Rafael Castelló Cogollos**
Director del Servei de Política
Lingüística. Universitat de València

El curs 2014-15 ha començat amb la posada en marxa del Pla de formació i acreditació d'anglès per a estudiants de grau, resultat de la col·laboració entre el Vicerectorat d'Estudis i Política Lingüística i el Vicerectorat d'Internacionalització i Cooperació, amb la coordinació del Servei de Política Lingüística i del Centre d'Idiomes de la Universitat de València. Al mateix temps, aquest serà el tercer curs de vigència del Pla d'increment de la docència en valencià, que comporta un augment significatiu de l'oferta docent en valencià, així com també un esforç i un compromís per part del personal de la nostra universitat.

La valenciana és una societat amb dues llengües oficials, que viu en un context de globalització i de creixent internacionalització, que experimenta importants processos de mobilitat i que rep poblacions d'orígens molts diversos. La Universitat de València, que dóna un servei públic universitari a aquesta societat, ha d'aprofitar i promoure encara més la riquesa d'aquesta diversitat cultural i lingüística, per ampliar les oportunitats i potenciar les capacitats de la població a la qual serveix.

La possibilitat de conèixer institucionalment amb intercanvis lingüístics basats en distintes llengües no és el resultat de processos naturals, ni es genera espontàniament per les relacions entre agents. Aquesta capacitat multilingüe és una conseqüència de l'aplicació de polítiques conscients i estratègicament dissenyades. És el producte de la consideració compartida que el multilingüisme és un valor afegit real, que facilita la mobilitat i l'intercanvi, que millora l'ocupabilitat i

genera més oportunitats, però també afavoreix la convivència intercultural, reforça la cohesió social i impulsa a la prosperitat.

El multilingüisme social no és possible sense el multilingüisme individual (o plurilingüisme): per tal que un grup pugui ser multilingüe cal que els individus que el componen siguin plurilingües. La tensió que es genera entre els processos de globalització i els de localització no només afecta la dimensió lingüística, però en aquesta és especialment evident. El valencià i el castellà han de ser llengües d'ús normal en la universitat, per tant, el multilingüisme a la Universitat de València no pot significar bilingüisme, sinó que almenys ha d'entendre's com la capacitat lingüística en una tercera llengua. En aquest camí, és fonamental considerar el bagatge cultural i lingüístic del que es parteix. L'objectiu és aconseguir que els membres de la comunitat universitària (estudiantat, professorat i personal d'administració) puguin afegir, a les dues

llengües oficials, les competències d'almenys una tercera llengua.

És difícil de rebatre que l'anglès s'ha convertit, ara com ara, en la llengua d'intercanvi que més s'utilitza en les relacions internacionals (econòmiques, polítiques, científiques, etc.). És, per tant, aquesta tercera llengua la que compta amb una major demanda, i la que obre més oportunitats. Hi ha un debat entre almenys dos models d'implantació de l'anglès: el «multilingüisme amb anglès» i el que podem anomenar «monolingüisme amb anglès». En el primer, es parteix de la base i el bagatge lingüístic local (el que significa començar del multilingüisme socialment present) i l'anglès s'incorpora als processos com una espècie de *lingua franca*. En el segon, es considera que l'anglès s'ha d'afegir al monolingüisme de la llengua oficial.

En el cas de les universitats valencianes, l'aplicació del segon model, amb l'hegemonia oficial del castellà, implicaria un incompliment de la legalitat vigent que estableix que els ensenyaments s'han de desenvolupar en les dues llengües oficials, i per tant significaria una violació dels drets de la població a la qual es dóna el servei universitari. A més a més, representaria un empobriment del bagatge lingüístic, tant pel que fa al valencià com a les altres llengües ja presents entre la comunitat universitària. Entenem, per tant, que només té sentit una estratègia de «multilingüisme amb anglès».

És per tot això que la política lingüística de la Universitat de València l'hem definida com «multilingüisme autocentrat». Un multilingüisme que no significa la negació de la pròpia identitat, sinó que s'hi recolza. Es tracta d'un multilingüisme que parteix del coneixement de les dues llengües oficials i que n'afegeix una tercera: fonamentalment l'anglès, però no només. El Servei de Política Lingüística, per exemple, ja ofereix grups de conversa en francès i alemany, a més d'anglès i valencià,

«El multilingüisme és un valor afegit real, que facilita la mobilitat i l'intercanvi, que millora l'ocupabilitat i genera més oportunitats, però també afavoreix la convivència intercultural, reforça la cohesió social i impulsa a la prosperitat»

i es realitzen tallers introductoris a d'altres llengües europees (portuguès, txec, polonès,...) amb una excel·lent acollida.

El bilingüisme castellà-valencià de partida és un avantatge. Encara resta camí per esdevindre una universitat basada en la igualtat de les dues llengües oficials. I en eixe sentit, continuem treballant en la direcció d'aconseguir que les persones titulades per la Universitat de València puguen ser competents en valencià i castellà. Les investigacions realitzades ofereixen evidència empírica sobrada dels avantatges de l'estudiantat bilingüe (sobre el monolingüe) en l'aprenentatge de terceres llengües. Poden consultar-se, per exemple, els treballs realitzats al si de LAELA Research Group (Applied Linguistic to the Teaching of the English Language). Els seus resultats mostren que les persones bilingües en valencià-castellà

presenten avantatges actitudinals, tant cap a la llengua minoritària com cap a la llengua majoritària i la llengua estrangera; també desenvolupen una millor producció i consciència pragmàtica i metalingüística; a més dels efectes positius corresponents en la instrucció formal rebuda. Així doncs, el bilingüisme de partida no és només una millora quantitativa, sinó que també implica un avantatge qualitatiu. De fet, quan parlem de multilingüisme no ho fem d'una suma de competències lingüístiques, sinó més aviat de la integració de múltiples competències, més enllà de les lingüístiques¹.

L'estratègia s'implementa amb la separació dels àmbits d'aprenentatge i els de la pràctica de les llengües. En primer lloc, es faciliten les eines d'assessorament i d'aprenentatge de les llengües fora dels programes de grau, amb

la intervenció del Servei de Política Lingüística, del Centre d'Idiomes, del Servei d'Extensió Universitària i del Servei de Formació Permanent i Innovació Educativa, fonamentalment. Es poden consultar els serveis oferts a les respectives pàgines web, o posar-se directament en contacte amb ells per rebre assessorament personalitzat. I, en segon lloc, s'obren els programes de grau a assignatures directament impartides en les llengües corresponents (a través de l'oferta aprovada anualment), com espais on desenvolupar les competències lingüístiques adquirides.

Durant el curs que es va posar en marxa el Pla d'increment de la docència en valencià, el 2012-13, l'oferta de crèdits en castellà era del 66,7% del total de crèdits oferts en els graus, mentre que la del valencià era del 26,5% i la de l'anglès del 5,1%. El curs 2014 la distribució ha passat a ser del 61,9% en castellà, del 29,5% en valencià i del 6,4% en anglès. Cap de la resta de llengües amb oferta docent als graus arriba a l'1%. L'objectiu a mitjà i llarg termini és que tot l'estudiantat de grau de la Universitat de València estudeie una part equitativa dels seus estudis en cadascuna de les llengües oficials, a més de reservar un espai per a almenys una tercera llengua, fonamentalment l'anglès.

Un objectiu ambiciós que demana la integració de totes les llengües en les nostres activitats quotidianes, amb esforços rellevants per part de la comunitat universitària, però especialment del conjunt de la institució: sense professorat format i segur de les seues competències no serà possible ampliar la docència multilingüe autocentrada a la nostra universitat. Com tampoc serem efectius si no parem atenció al bagatge lingüístic de l'estudiantat: per tal de poder incrementar la presència de la docència en anglès, hem

«Les investigacions realitzades ofereixen evidència empírica sobrada dels avantatges de l'estudiantat bilingüe (sobre el monolingüe) en l'aprenentatge de terceres llengües»

¹ Alcón, Eva i Michavila, Francesc (eds.) (2012): *La universidad multilingüe*. Madrid: Tecnos.

d'aconseguir que disposen de les competències lingüístiques adients.

En eixe context s'inscriu el Pla de formació i acreditació d'anglès per a estudiants de grau. Un pla que té com a objectius facilitar que l'estudiantat de primer i segon curs de grau obtinga unes competències lingüístiques equivalents al nivell B2 d'anglès, de manera que, a partir de tercer curs, es puguen impartir més assignatures en aquesta llengua en totes les titulacions de grau; facilitar l'obtenció de beques per a completar els estudis en altres països; i, finalment també aconseguir, alhora que es cursa el grau, els coneixements i la capacitat lingüística per fer docència en anglès.

En aquest primer any, com a pilot, aquest pla s'aplicarà només a l'estudiantat de primera matrícula de primer de grau. L'oferta pot arribar a més de 700 estudiants i estudiants repartits proporcionalment als estudis dels campus de la Universitat de València (Burjassot-Paterna, Els Tarongers, Blasco Ibañez i l'Extensió d'Ontinyent). Per accedir al pla caldrà acreditar un nivell B1 i al final de la formació prevista (dos cursos) es farà una prova per a acreditar el nivell B2. El preu inicial del curs és de 285€, però si s'acaba amb aprofitament es retornaran 100. Hi haurà també un preu especial per a la prova: en superar-la al primer intent, es retornarà la meitat del

«L'objectiu a mitjà i llarg termini és que tot l'estudiantat de grau de la Universitat de València estudeie una part equitativa dels seus estudis en cadascuna de les llengües oficials, a més de reservar un espai per a almenys una tercera llengua, fonamentalment l'anglès»

seu cost. En anys successius, el pla s'ampliarà a segon de grau, i també s'avaluaran (per revisar-los si cal) els requisits, procediments i acreditacions que s'apliquen. Siga com siga, és molt important transmetre als centres d'ensenyament secundari la importància que l'estudiantat obtinga les acreditacions dels nivells de les llengües que conega (valencià, anglès, francès, etc.).

En definitiva, el «multilingüisme autocentrat» de la Universitat de València és una estratègia complexa amb actuacions diverses, que acompanyen i afermen les competències de la comunitat universitària en una tercera llengua, a més de les dues oficials, amb la mirada posada en l'obertura d'oportunitats, l'impuls de la creativitat i l'accés a d'altres formes de pensar i interpretar el món. ■

OFERTA DE CRÈDITS EN CASTELLÀ, VALENCIÀ I ANGLÈS A LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

CURS 2012-13

66,7%

CASTELLÀ

26,5%

VALENCIÀ

5,1%

ANGLÈS

CURS 2014-15

61,9%

CASTELLÀ

29,5%

VALENCIÀ

6,4%

ANGLÈS